

РЕЦЕНЗИЯ

от д-р Румяна Илиева Карева,
доцент в катедра „Психология и лидерство“, факултет „Национална сигурност и
отбрана“ на ВА „Г. С. Раковски“,
област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.2. Психология

за дисертационния труд на **Петрос Йоанис Михоглу**

– докторант в катедра „Психология“, Философски факултет на ЮЗУ „Неофит
Рилски“,

на тема: **Психичен дистрес и професионален бърнаут при учители в начален и
горен курс на обучение,**

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
в професионално направление 3.2. Психология, Педагогическа и възрастова
психология

Научен ръководител: доц. д-р Теодор Гергов,
ЮЗУ „Неофит Рилски“

София, 2026

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Професионалният стрес и професионалното прегаряне като сложни конструкти се изучават с методите на социалните науки, както и от гледната точка на здравните и икономическите последици от тях, тъй като те засягат не само индивида и неговата непосредствена среда, но и обществото. Индивидуалната чувствителност на личността към емоционалните, когнитивните, трудовите и организационните изисквания в работната среда, съчетана с отговорността, която учителят носи за своите ученици, подкрепя разбирането за безспорната актуалност и обществена значимост на изследвания проблем, към чието изучаване и разбиране е необходимо да се подхожда многостранно, да се прилагат изпитани и нови подходи. Дисертационният труд поставя разработвания научен проблем в контекста на личността на учителя, като цели да бъде изграден цялостен модел, обединяващ професионалния стрес, професионалното прегаряне и трудовите изисквания с необходимите в работата на учителя личностни ресурси, като изследва медиаторните и модераторните механизми в техните взаимосвързки.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Дисертационният труд представя резултати от проведено емпирично психологическо изследване, които са анализирани и интерпретирани в съответствие с разработената теоретична рамка.

Текстът е структуриран в увод, три глави, заключение, списък на използваните източници и приложения. Дисертационният труд съдържа 187 страници, от които 14 страници приложения за инструментариума на изследването.

В увода са обосновани актуалността и значимостта на избраната тема, предметът и обектът на изследването, целта и задачите, работните хипотези на изследването, представена е структурата на дисертационния труд.

Първа глава съдържа теоретичен обзор на изследвания проблем и се състои от четири основни точки: теоретичен контекст на конструктите стрес и психичен дистрес; теоретичен контекст на професионалния стрес и синдрома на прегаряне (бърнаут); контекстуален анализ на синдрома на прегаряне (бърнаут) в учителската професия и контекстуални фактори и социално-психологически детерминанти на стреса и прегарянето сред учителите от началния и средния образователен етап в гръцката образователна система. Структурата на теоретичния обзор предоставя възможност на докторанта да проследи в проучените публикации развитието на концепциите за психичния дистрес, професионалния стрес и професионалното прегаряне като многомерни, взаимосвързани конструкти и да ги обвърже с проучени резултати от изследвания на взаимосвързки между конструктите.

Използваните източници са коректно цитирани, стилът и логиката на изложението са релевантни на проучените източници, постигнат е баланс между теоретичния обзор и емпиричната част на дисертационния труд.

Втора глава представя методологията и изследователския дизайн на емпиричното изследване. На основата на метаанализи и методологична концептуализация на емпиричното изследване е систематизирана рамка на рискови фактори (изисквания) и защитни фактори (ресурси). Дефинирани са целта и задачите, обектът и предметът на изследването. Формулирани са пет работни хипотези, които се подлагат на верифициране чрез проведеното емпирично изследване, като проверяват отделни аспекти на зависимостите между изследваните конструкти. Графично и описателно е представен дизайнът на изследването. Коректно са описани психологическите и статистическите методи. Приложени са батерия психометрични методи: *Скала за психологически дистрес на Кеслер (K10)*, *Въпросник за общо здраве (GHQ12)*, *Инвентаризация за прегаряне на Маслах – версия за учители (MBI-ES)*, *Въпросник за изискванията и ресурсите на работата (адаптирана версия) и социодемографски въпросник*. Описани са релевантни на изследването статистически методи, приложени в анализа. Представена е процедурата на изследването.

Трета глава съдържа анализ и интерпретация на резултатите от проведеното емпирично психологическо изследване. Описани са статистическите резултати на извадката от 320 учители в гръцки училища. Представена е статистика на разпределението по скали. Проведени са сравнения по групи за проверка на хипотезите, свързани със социодемографските фактори. Извършен е корелационен анализ за проверка на хипотезите за корелационни зависимости между изследваните променливи. Извършен е регресионен анализ за установяване на медиаторен и модераторен ефект. Резултатите са представени в таблици и графики. Интерпретацията съответства на получените резултати, оформени са обобщения и изводи за резултатите от проверката на хипотезите.

Заклучението актуализира проблемността и актуалността на избраната от докторанта тема и поставя на обсъждане основните получени резултати.

Оформени са резултати и приноси от изследването и дисертационния труд.

Списъкът на използваната литература съдържа 86 източника на гръцки и английски език. Следва да бъде отбелязано и познаването на резултатите от работата на гръцката психологическа общност по изследваната от докторанта тематика. Източниците са оформени в текста и в общия списък на използваната литература според възприетия стандарт за цитиране и позоваване.

3. Характеристика и достоверност на научните и научноприложните приноси на дисертационния труд

Получените научни и научноприложни резултати, оформени като приноси, се основават на проведеното емпирично изследване, което им придава оригиналност и достоверност. Резултатите от изследването са анализирани със статистически методи, интерпретацията следва логиката на получените от анализа резултати.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Приемам като цяло научните резултати и приносите, представени от докторанта. Важно значение сред получените резултати има емпиричната проверка на сложен модел, в който емоционалното изтощение функционира като медиатор между изискванията за работа и психичния дистрес/ прегаряне, а социалната подкрепа има модериращ ефект. Този резултат допринася за разбирането за механизмите, чрез които работната среда влияе върху психичното работно натоварване на учителите.

5. Оценка на публикациите по дисертационния труд и авторството

Представените за рецензиране четири публикации по темата на дисертационния труд отговарят на изискванията, като една от тях е публикувана в списание с импакт-фактор. Публикациите отразяват основни етапи от образователната и изследователската подготовка на докторанта, представят частични резултати от работата по теоретичния обзор и емпиричното изследване и по този начин очертават авторския творчески процес при разработването на дисертационния труд.

6. Становище относно наличието или липсата на плагиатство

Проверката със система за откриване на плагиатство показва ниски стойности на сходство. Не са налични основания за съмнение в авторството на дисертационния труд, не са постъпвали сигнали за наличие на плагиатство. Приемам, че трудът е оригинална разработка на докторанта.

7. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта

Докторант Петрос Михоглу доказва чрез разработения дисертационен труд, автореферата и публикациите по темата на дисертационния труд необходимите осведоменост и компетентност за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.2. Психология. Той умело работи с теоретични източници, организира и провежда емпирично психологическо изследване, анализира и интерпретира получените резултати. Наред с това чрез емпиричната проверка на сложен

медиаторен и модераторен модел той доказва умения, които могат да бъдат полезни в бъдеща работа с учители и други професионални общности.

8. Оценка за автореферата на дисертационния труд

Авторефератът отговаря на изискванията за научно автореферирание, като представя обща характеристика на съдържанието на дисертационния труд, отразява в съкратен обем съдържанието на неговите основни части, предлага изводи и обобщения на получените резултати, очертава научните и научноприложните приноси.

9. Критични бележки

Нямам критични бележки по дисертационния труд, които да поставят под съмнение неговата стойност. Следва да бъде отбелязано, че данните от анализа биха могли да бъдат по-подробни и прецизирани, например да бъдат представени стойностите на асиметрията и ексцеса за всяка скала, за да се установи наличието на нормалност на разпределението и по този начин да се обосноват приложените статистически методи в анализа.

Изразявам препоръка на основата на дисертационния труд докторантът да публикува книга и изразявам убеденост в полезността на подобно усилие.

10. Заключение

Представеният за рецензиране дисертационен труд, авторефератът и публикациите по темата на дисертационния труд отговарят на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“.

11. Оценка на дисертационния труд

Давам положителна оценка на дисертационния труд и изразявам готовност да гласувам положително за придобиване от **Петрос Йоанис Михоглу** на образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“.

Подпис: .....

28.04.2026 г.

(доц. д-р Румяна Карева)

R E V I E W

by Romyana Ilieva Kareva,
PhD, associate professor in professional field 3.2. Psychology
at the Department of Psychology and leadership,
Faculty of National security and defense, Rakovski national defense college,

for the dissertation of **Petros Ioannis Michoglou**

- a doctoral student at the Department of Psychology, Faculty of Philosophy, Neofit
Rilski South-West University of Blagoevgrad

on topic: **Mental distress and professional burnout among teachers in primary and
secondary level of education,**

Submitted for the award of an educational and scientific degree of "Doctor" (PhD)
in professional field 3.2. Psychology, Educational and Developmental Psychology

Scientific adviser: Associate professor Teodor Gergov, PhD
Neofit Rilski South-West University of Blagoevgrad

1. Relevance and importance of the problem

Occupational stress and professional burnout, as complex constructs, are examined through the methods of social sciences, as well as from the perspective of their health and economic implications, given that they affect not only the individuals and their immediate environment but also society at large. The individual sensitivity of the personality to emotional, cognitive, occupational, and organizational demands within the work environment, coupled with the responsibility teachers bear for their students, reinforces the undeniable relevance and social significance of the researched problem. Addressing and understanding this issue necessitates a multifaceted approach, employing both established and novel methodologies. This dissertation situates the scientific problem within the context of the teacher's personality, aiming to construct a comprehensive model that integrates occupational stress, professional burnout, and job demands with the positive personal resources of the teacher, while investigating the mediating and moderating mechanisms of their interrelations.

2. General characteristics and structure of the dissertation

The dissertation presents the results of an empirical psychological study, which are analyzed and interpreted in accordance with the developed theoretical framework. The text is structured into an introduction, three chapters, a conclusion, a list of references, and appendices. The dissertation consists of 187 pages, including 14 pages of appendices containing the research instruments.

The introduction outlines the relevance and significance of the chosen topic, the subject and object of the study, the aim and objectives, the research hypotheses, and the overall structure of the work.

Chapter One provides a theoretical overview of the problem and consists of four main sections: the theoretical context of the constructs of stress and psychological distress; the theoretical context of occupational stress and burnout syndrome; a contextual analysis of burnout syndrome in the teaching profession; and the contextual factors and socio-psychological determinants of stress and burnout among primary and secondary school teachers in the Greek education system. The structure of the theoretical review allows the doctoral candidate to trace the development of the concepts of psychological distress, occupational stress, and professional burnout as multidimensional, interrelated constructs within the reviewed literature, and to link them with established research findings on the interrelations between these constructs.

The sources used are correctly cited, and the style and logic of the presentation are consistent with the literature reviewed. A balanced relationship has been achieved between the theoretical overview and the empirical part of the dissertation.

Chapter Two presents the methodology and research design of the empirical study. Based

on meta-analyses and the methodological conceptualization of the research, a framework of risk factors (demands) and protective factors (resources) has been systematized. The goal and objectives, as well as the object and subject of the study, are clearly defined. Five working hypotheses have been formulated and subjected to verification through the empirical study, testing specific aspects of the dependencies between the constructs. The research design is presented both graphically and descriptively.

The psychological methods and the statistical techniques applied in the analysis are correctly described. The research procedure is well-documented. The applied psychometric instruments are accurately detailed, including: *Kessler Psychological Distress Scale (K10)*, *General Health Questionnaire (GHQ12)*, *Maslach Burnout Inventory – Educators Survey (MBI-ES)*, *Job Demands-Resources Questionnaire (adapted version)*, and *Socio-demographic questionnaire*. Finally, the statistical methods relevant to the study and applied in the analysis are thoroughly described.

Chapter Three contains the analysis and interpretation of the results from the empirical psychological study. Descriptive statistics of the sample, consisting of 320 Greek school teachers, are presented, along with scale distribution statistics. Group comparisons were conducted to test hypotheses related to socio-demographic factors. Correlation analysis was performed to verify the hypothesized relationships between the studied variables, and regression analysis was employed to establish mediating and moderating effects. The results are presented through tables and graphs. The interpretation is consistent with the findings, providing summaries and conclusions regarding the hypothesis testing.

The conclusion reiterates the complexity and relevance of the topic chosen by the doctoral candidate and brings the main findings forward for discussion. A list of the candidate's scientific publications on the dissertation topic is provided, followed by a summary of the research findings and contributions.

The reference list includes 86 sources in Greek and English. It is worth noting the candidate's familiarity with the work of the Greek psychological community regarding the researched topic. All sources are formatted within the text and the bibliography according to the accepted citation and referencing standards.

3. Characteristics and reliability of the scientific and applied scientific contributions of the dissertation

The obtained scientific and applied results, presented as contributions, are based on the conducted empirical study, which lends them originality and credibility. The research findings have been analyzed using rigorous statistical methods, and their interpretation strictly follows the logic of the results derived from the analysis.

4. Assessment of the scientific results and contributions of the dissertation

I generally accept the scientific results and contributions presented by the doctoral candidate. Of significant importance among the obtained results is the empirical verification of a complex model, in which emotional exhaustion functions as a mediator between job demands and psychological distress/ burnout, while social support acts as a moderating factor. This result contributes to the understanding of the mechanisms through which the work environment influences the mental workload of teachers.

5. Evaluation of publications related to the dissertation and the authorship

The four publications on the dissertation topic submitted for review meet the requirements, with one of them published in a journal with an impact factor. These publications reflect the key stages of the doctoral candidate's educational and research training, presenting partial results from the theoretical overview and the empirical study. In this way, they outline the author's creative process in the development of the dissertation.

6. Originality and credibility of the dissertation

The plagiarism detection test shows low similarity scores. There are no grounds for doubting the authorship of the dissertation, and no reports of plagiarism have been received. I accept that the work is an original development by the doctoral candidate.

7. Literary awareness and competence of the doctoral student

Through the presented dissertation, summary, and publications on the topic, the doctoral candidate Petros Michoglou demonstrates the necessary awareness and competence for the acquisition of the educational and scientific degree of "Doctor" (PhD) in the professional field of 3.2. Psychology. He skillfully works with theoretical sources, organizes and conducts empirical psychological research, and analyzes and interprets the obtained results. Furthermore, through the empirical verification of a complex mediator and moderator model, he demonstrates skills that can be beneficial in future work with teachers and other professional communities.

8. Summary of dissertation

The Author's Summary (Autoreferat) meets the requirements for academic summarization by providing a general characterization of the dissertation's content. It reflects the essence of its main sections in a condensed format, offers conclusions and summaries of the results obtained, and outlines the scientific and applied contributions.

9. Critical remarks

I have no critical remarks regarding the dissertation that would call its value into question. It should be noted, however, that the data analysis could have been more detailed and refined. For instance, presenting the skewness and kurtosis values for each scale would have helped establish the normality of distribution and thus further justify the statistical methods applied in the analysis.

I recommend that the doctoral candidate publish a book based on the dissertation research and express my firm conviction in the usefulness of such an endeavor.

10. Conclusion

The dissertation submitted for review, the extended abstract, and the publications on the topic meet the requirements for the acquisition of the educational and scientific degree of "Doctor" (PhD) in the field of higher education 3. Social, Economic, and Legal Sciences, professional field 3.2. Psychology, doctoral program "Pedagogical and Developmental Psychology."

11. Assessment of the dissertation

I give a positive assessment of the dissertation and express my readiness to vote for **Petros Ioannis Michoglou** to acquire the educational and scientific degree of "Doctor" (PhD) in the field of higher education 3. *Social, Economic, and Legal Sciences*, professional field 3.2. *Psychology*, doctoral program "*Pedagogical and Developmental Psychology*."

28.04.2026

Signature: .....

(assoc. prof. Romyana Kareva)